

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravljenju prejemov mesečno K 1.—0

SLOVENE

Inserati:

Enostopna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 "
za trikrat 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma so ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 4.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Spomenica hrvaških pravaških poslancev na cesarja Franca Jožefa I.

Vaše Veličanstvo!
Najpresviteljši kralj
hrvaški!

Z božjo pomočjo in modrim prizadevanjem Vašega Veličanstva je danes vse hrvaško ljudstvo z vsemi svojimi zemljami združeno pod žezlom Vašega Veličanstva. Toda to enotno hrvaško ljudstvo in nekdanj enotna hrvaška država sta vsled izumetničenih političnih naprav razdrobljena v upravno nenaravno razdeljene kose. Vsled tega je hrvaškemu ljudstvu na eni strani nemogoče združeno svoj glas povzdigniti, na drugi strani pa ne more Vaše Veličanstvo čuti enotno izražene težnje vsega ljudstva potom primernege ustavnega zastopstva. Ker takega primernege zastopstva manjka, smo se podpisani ustavni zastopniki vsega hrvaškega ljudstva iz vseh hrvaških dežel danes v stolnem mestu hrvaškega kraljestva, Zagrebu, zbrali, da se posvetujemo o blagru in težavah našega naroda in si dovoljujemo v homagialni udanosti in zvestobi posvečiti osebi Vašega Veličanstva in presvetle dinastije tem potom najspoštlivejše predložiti sledečo prošnjo:

Vaše Veličanstvo!

Ko je po bitki pri Mohaču (1526) ostala hrvaška država brez kralja in dinastije, so vse sosedne države in takratne velesile, ki so se za krono hrvaškega kraljestva otogovale, priznale njegovo suverenno državno samostojnost in neodvisnost tako od Ogrske kakor od katerekoli druge sile. Tako velikanska otomanska država, kateri je stal tedaj na čelu najmočnejši vladar dinastije, Soliman Veliki, tako močna benečanska republika, tako presvetla habsburška dinastija, kakor tudi Ogrji pod svojim pretendentom, Ivanom Zapolskim.

Po suverenni volji Božji in hrvaškega ljudstva se je dne 1. januarja leta 1527. potom legitimne izvolitve na saboru v Cetinju povzdignila na prestol hrvaškega kraljestva presvetla dinastija Habsburžanov. Tako je naš narod in naša domovina kot suverenna neodvisna država stopila v zvezo habsburške monarhije.

Ob tej svečani priliki se je novoizvoljeni kralj Ferdinand I. v svojem in presvetle dinastije imenu s prisego zavezal, da bo vse državne pravice in svoboščine hrvaškega kraljestva, ki jih je pod svojimi domačimi kralji in pozneje vedno in neprestano do cetinjske volitve v popolnem obsegu imelo, varoval in branil.

S pragmatično sankcijo leta 1712. je preneslo hrvaško ljudstvo »kraljevsko pravico in prerogative, kakor tudi pravice kraljestva na tisto žensko vejo prejasne avstrijske krvi, ki bo imela v posesti Štajersko, Koroško in Kranjsko.«

S tem činom se je legitimna neodvisnost, samostojnost in integriteta hrvaške države zopet tako utrdila, da so se vsi poznejši kralji iz presvetle habsburške rodovine, sledeč svojim in svojih prednikov sklepom in prisegam, odzivali pri prošnjah hrvaškega sabora za zjedinenje, kakor je to tudi Vaše Veličanstvo leta 1861. izvolilo storiti, ko je odredilo, da naj zakoniti zastopniki naroda izvršijo združenje hrvaških dežel, ki se nahajajo pod žezlom Vašega Veličanstva.

Ta ukaz Vašega Veličanstva se pa do danes ni izvršil in hrvaško kraljestvo je še danes razkosano in različnim vladam podvrženo, tako da je od državne neodvisnosti hrvaškega kraljestva ostala le blede senca v Hrvaško-Slavonski, potem ko so se tudi temu delu nekdanje države vzkratili nekdanji znaki samovladstva in neodvisnosti na najvitalnejših poljih državnega življenja.

To nenaravno in protipravno razmerje v kraljestvu hrvaškem in drugih hrvaški pokrajinah je vsled tega nastalo, ker so zastopniki hrvaških stanov leta 1790. v svrhu obrambe stare ustave preneli v iz pretrganega strahu pred centralizacijo in germanizacijo stopili v pogledu na nekatere državne posle v ožjo zvezo z Ogrsko. Toda to se je le provizorično odredilo in sicer pod izrečno kodificiranim pogojem, da sme ta začasna skupnost z ogrskim kraljestvom trajati le tako dolgo, »dokler se oni deli hrvaškega kraljestva, ki se nahajajo še pod turškimi in benečanskimi gospodstvom, zopet ne osvoje in se najde toliko komitov, da bo mogoče Hrvatom dati politično oblastvo.«

Vaše Veličanstvo!

Ta pogoj naših prednikov, ki spriljubljuje, da je razdruženje skupnosti z

ogrskim kraljestvom zakonito mogoče, kakor tudi oni, ki je vsebovan v omenjenem naročilu Vašega Veličanstva iz leta 1861., je danes izpolnjen, kajti vsled prizadevanja Vašega Veličanstva so po dolgem času in velikem trudu prišle vse dežele hrvaškega kraljestva pod slavno žezlo prejasne dinastije in stopile v zvezo habsburške monarhije.

Ako bi se vse hrvaške dežele v okviru habsburške monarhije državnoopravno združile v enotno in neodvisno državno telo, bi se zadostilo življenjski potrebi hrvaškega naroda in bi se na jugu monarhije ustanovilo najsigurnejše varstvo za moč, velikost in sijaj prestola.

Hrvaško ljudstvo, ki ga je tudi Vaše Veličanstvo zaradi njegove zglede zvestobe in junaške obrambe prestola v preteklosti slavno pohvalilo, bi tedaj tudi v bodočnosti črpalo zadostno moč iz svoje krvi in svoje posesti, da bi, braneč svojo zjednjeno domovino, svojo narodno in državno individualnost, postalo najmočnejši in najzanesljivejši branik prestola in monarhije.

Sedaj pa ljudstvo, razcepljeno v več upravnih delov, gospodarsko vedno bolj propada in zato je naravno, da bi, tudi če bi hotelo, ne imelo toliko moči, da bi se v slučaju nevarnosti tako obneslo, kakor bi bilo od njegove geografske lege, števila in v preteklosti dokazanega junaštva pričakovati. In če bi položaj, v katerem se hrvaški narod zdaj nahaja, trajal še dalje, je gotovo, da bi se pritiral do obupa.

Hrvaški narod danes nima v hrvaškem državnem pravu in v pogodbah s preslavnimi vladarji zajamčenih pogojev za svoj napredek na kateremkoli polju narodnega življenja, ne v svoji celoti ne v kateremkoli delu svoje domovine.

Od zadnjih sto let sem ni bilo trgovinske pogodbe, ki bi ne bila v škodo hrvaškemu ljudstvu. Ni bilo prometne politike v monarhiji, da ne bi bila naravnost naperjena na uničenje blagostanja hrvaškega naroda. Hrvaško ljudstvo se gospodarsko in finančno izsesava in vrhutega še ponižuje, kakor da bi le od tuje milosti moglo živeti.

Vaše Veličanstvo!

Težko bi se še v kakšni drugi kulturni državi našel zgled, kako se zvestemu, državo ohranjujočemu narodu postavlja toliko umetnih in nenaravnih težav na pot kakor hrvaškemu

ljudstvu. Težko je verjeti, da se tak zvest in samega sebe zatajujoč branilec države, taka opora prestola, tako sistematično in zlobno oslablja in ubija, kakor to delajo različne vlade s hrvaškim narodom, kakor da bi bila njihova edina in poglavitna naloga hrvaško ljudstvo v svoji celoti in v vseh svojih delih gospodarsko in kulturno uničiti in narodno ugonobiti.

V teku vseh 43 let, kar vlada nagodbeni sistem, je bila Banovina vsem mogočim preganjanjem in korupcijam izpostavljena, da se je pri volitvah potlačila in potvorila volja naroda; siloma so jo skušali raznaroditi, da bi se narodna zavest in bistvo hrvaškega ljudstva zamorilo.

S finančnimi nagodbami pa so je tekom teh 43 let gospodarska moč Banovine izčrpala in sicer z državnimi dolgovi za investicije, ki so se storile zgolj v korist Ogrske.

Ogrska gospodarska in finančna politika je nad 500.000 Hrvatov pogonala od domače grude preko Oceana.

Od neizmernih vsot, ki jih Hrvaško-Slavonska oddaja Ogrski, se Hrvaški le toliko povrača, da more svoje avtonomno uradništvo za silo borno plačevati.

Razun 6 milijardov K ogrskih državnih dolgov za izključno ogrske investicije, je Ogrska tudi bogate gozdove bivše vojaške krajine — katero so hrabri hrvaški graničarji s svojo krvjo pognojili — za zgradbo železnice izrabila in kljub temu nima zgoraj Kraljina (Lika) niti ene peči železnice, ki bi jo z materno zemljo Hrvaško in s posestimama Bosno in Dalmacijo združevala.

Na zavisnost meječi izdatki Ogrske, ki se delajo tudi na breme Banovine, toda brez najmanjše koristi za hrvaško ljudstvo, zahtevajo v svoje pokritje izredno visoka in številna davčna bremena. Davčna moč obubožanega hrvaškega ljudstva, ki so ga vedno le izsesavali a nikoli z investicijami oplojevali, je že zdavnej tako izčrpana, da mora hrvaški kmečki stan, ki tvori 90 odstotkov vsega prebivalstva, svojo zemljiško posest zadolževati, da zadosti vedno naraščajočim zahtevam njemu tuje državne uprave.

Pristanišča po hrvaški morski obali med Trstom in Kotorom, ki store iz monarhije velesilo, so — izvzemši Trst in Reko — prazna, brez vseh sredstev za svoj razvoj, in primorsko prebivalstvo, ki je skozi stoletja dajalo najboljše mornarje, je prepuščeno svoji

LISTEK.

Po dolgih letih.

Kraška slika. Spisal L. R.

Po kameniti kraški poti je stopal učitelj Komljanec.

Jesensko jutro je bilo, nedeljsko jutro, in zvonovi pri Svetem Martinu so mu peli slavo in čast. Saj je praznovala siva vasica tam za ovinkom svojega patrona in jutro je bilo jasno in svetlo. Dolinice pokošene in očiščene, med gostim kamenjem po planotah je rumenelo grmičje, pajčevina se je srebrila v solncu, dolge, tenke niti od grma do grma, od kamena do kamena. Daleč naokrog se je dvigal in je padal kraški svet, ves razdeljen in z zidovi ograjen, jasen in trpek v svoji sivi lepoti, uporen, kakor da čaka, kdaj pride prva burja.

Učitelj Komljanec se je ustavil sredi poti, potegnil ruto iz žepa in si obrisal rošno čelo.

»Fuius Troes . . . Zdaj sem stara para, penzionist, za nič. Kako je bilo nekdanj lepo! Paglavcem sem ubijal tam pri Svetem Martinu učenost v butice, včasih s šibo, včasih z dobro besedo, z vsemi sem se razumel, z očanci in z

mamkami, z županom in z župnikom — zdaj sem pa stara kost, v mestu čepim in obračam vsak krajcar, časopise berem ves božji dan in se čudim, kako se svet neumno vrti.«

Pogladil si je sivo brado in se počasi odpravil dalje. Drobne jasne oči so očetoško zrlle okrog in nekaj kakor nasmeh se je razlilo po njegovem obrazu, ko je zavil proti vasi.

»Vse po svetu se obrača in prenavlja,« je govoril sam s seboj, »toda tu je kakor pred štiridesetimi leti, ko sem s svojo krošnjarijo odhajal. Tamle, kjer je bil takrat zid podrta, je še sedaj, stara Zlobčeva murva je še vedno na istem mestu in zvonovi pri Svetem Martinu zvone kakor pred davnimi leti.«

In kaj zvonijo? Učitelj Komljanec je vedel, da pojo kakor včasih o svetem Martinu: Nov — te — ran . . . nov — te — ran . . . Da, nov teran — in učitelj Komljanec je prišel po dolgih letih obiskat župnika Zornika pri Svetem Martinu, svojega starega znanca, in pokušat teran, ki ga hvalijo zvonovi.

Začel je sestavljati v mislih pozdrav, ko se zagledata z gospodom župnikom in si stisneta roke.

»Salve, amice!« porečem in nato ga povprašam, ali je pri Svetem Martinu še vedno tako malo ovac in malo

volne, kakor je je bilo včasih, ko sva še skupaj solmoširarila. In o Horacu se pomeniva, o starih časih, o Kraševcih in bogve o čem še.

Od veselja je začel iskati med Horacijevimi odami, kar jih je še imel v spominu, o kateri bi se še dalo kaj pomeniti. Kajti učitelj Komljanec je bil izdelal vse latinske šole in sam Bog vedi, zakaj je bil le star samski Solmošter v pokoju, ne pa župnik, ki bi se pasel kje svoje ovčice.

Zvonovi so umolknil in Komljanec je pohitel, da bi ne zamudil maše.

Poti med hišami so bile prazne, upognjena senca ga je spremljala ob strani po raskavih, neometanih stenah, tuintam se je ozrlo vanj par oči iz nizkega okna, a nihče ga ni spoznal, nihče pozdravil.

— Nihče me več ne pozna . . . — si je mislil Komljanec in skoraj bridko mu je postalo v duši.

V cerkvi je obstal zadaj pri kropilniku, ker se ni hotel riniti med ljudmi naprej.

Sveče so že gorele, cerkovnik Luka je odgrinjal z mežnarsko važnostjo oltar, v cerkvi je dišalo po rožmarinu in roženkravtu.

»Ej, ti neroda mežnarska, še vedno si tak, kakor si bil, samo hrbet se ti je upognil, lasje pobelili, a drugače se še

nosiš kot tedaj, ko si prišel vprašat v župnišče: »Gospod, kdaj bova jutri maševala?« No, in moj prijatelj Zornik ti je lepo odgovoril: »Jaz bom maševal ob sedmih — vi pa mašujte, kadar hočete! . . .«

Tako je mislil Komljanec, mežnar pa je oddrsal v zakristijo. Vse je bilo tiho v svečanem pričakovanju, sveče so gorele z mirnim svetlim plamenom.

»Bogve, ali imajo nove orgle?« se je domislil Komljanec.

Zvonec je zapel, orgle so se oglašile, kmalu je zadonel Kyrie s kora.

»Vse je kakor nekdanj . . .« je vzdihnil Komljanec, potegnil iz žepa mlek in se izkušal otresti vseh posvetnih misli.

A počasi, počasi ga je premagalo.

Ali ni to tista maša, ki jo je pred davnimi leti sam učil? Poslušal je in poslušal in resnično — bila je njegova maša, edina, ki jo je bil navadil pevce pri Svetem Martinu.

Vse kakor nekdanj! Sam sedi pri orglah, vsi registri pojo in Gloria plove proti oltarju. In zdaj, čuj: »Laudamus Te! . . .« Kakor da je umolknil ves zbor nebeščanov, le en sam angel kleči pred prestolom božjim; kakor biser je čist njegov glas, ko moli Gospoda: »Laudamus Te! . . .«

žalostni usodi ter v kolikor se ne izse-
ljuje za kruhom v daljni svet, doma
materijelno in fizično nira in propada.
Z Reko, ki se je proti pravi od hr-
vaškega kraljestva odtrgala, se skuša
razvoj ostalih pristanišč hrvaškega
Primorja preprečiti.

Prav tako sta se Istra in Dalmaci-
ja, ta dva dela nekdanje hrvaške dr-
žave, v civilistični polovici monarhi-
je zanemarili. V Istri, kjer tvorijo Hrva-
ti in Slovenci večino prebivalstva, je ta
večina izročena nadvladu italijanske
manjšine, katere preprečuje vsak go-
spodarski, kulturni in narodni razvoj
našega naroda.

Pod današnjim sistemom, in upra-
vo pa trpite Istra in Dalmacija tudi v
gospodarskem oziru. Trgovska morna-
rica, ki je pred enim stoletjem v Dal-
maciji in Istri cvetela in tvorila velik
in bogat vir blagostanja za prebival-
stvo, je danes vsled slabe gospodarske
politike popolnoma propala. Dočim se
drugod v monarhiji v svrhu povzdige
trgovine in prometa uravnava reke
in gradijo kanali, leže tako v Hrvaški
in Slavoniji kakor v Dalmaciji in Istri
velikanski zemljiški kompleksi za-
močvirjeni pod vodo.

Cela Dalmacija kljub postavam in
pogodbam nima nobene prave železni-
ške zveze, ne z monarhijo ne s svojim
naravnim ozadjem, Bosno in Herce-
govino.

Bosni in Hercegovini pa se je dala
ustava, ki je že zdaj v praksi poka-
zala, da je brez vse vrednosti. Vse po-
lno državnih poslov je kompetenci bo-
sanskega sabora odtegnjenih. Deželna
vlada saboru ni odgovorna. Sklepi te-
ga sabora se ne morejo vzakoniti, ako
jim dve tuji vladi, na kateri zastop-
stvo ljudstva nima nobenega vpliva,
ne pritrdita. Prebivalstvo teh dežel še
danes nima določnega državlanskega
prava.

Vaše Veličanstvo!

Razkosano hrvaško ljudstvo, kate-
remu se je tudi Medmurje protipravno
odvzelo, se na tak način izsesava, da
nikakor ne bo več zmogočno rešiti v mo-
narhiji tiste naloge, ki mu naravno
in po svoji zemljepisni legi pripadajo.

V vzdrževanju tega stanja tiči ve-
lika nevarnost za najvišjo dinastijo
in monarhijo. Hrvaški narod je, ko je
vstopil v zvezo monarhijske, prinesel s
seboj vse zaklade suverenske samo-
stojne države, je pa razen golega fizič-
nega življenja skoraj vse izgubil. Hr-
vaško ljudstvo je bilo in je še danes po
svoji geografski legi, moči in zvestobi
trdna podlaga in jamstvo in zvestost
monarhije. Za to monarhijo je hr-
vaški narod doprinesel neizmerne žrt-
ve in kljub svoji zvesti udanosti do
najvišje dinastije gleda s strahom na-
sproti možnosti, da so bile vse te žrtve
zastonj, kakor tudi z največjo boljo
čuti svoje današnje žalostno in nenar-
avno stanje.

Mi podpisani zastopniki hrvaške-
ga naroda iz vseh hrvaških dežel ne
vidimo drugega izhoda in ne poznamo
drugačnega sredstva, kako bi moglo hr-
vaško ljudstvo v svoji domovini zado-
voljno in srečno izpolnjevati svoje
zgodovinsko poslanstvo v čast presvit-
le dinastije in v korist monarhije, ka-
kor če se mu vrne njegova častitljiva
državna ustava in teritorialna integri-
teta.

To zakonito stremljenje hrvaške-
ga naroda, ki ne odgovarja samo nje-
govemu v pogodbah temelječemu dr-
žavnemu pravu, ampak tudi njegovim
gospodarskim, kulturnim in nacional-

nim potrebam, je tako v zavesti in vo-
lji ljudstva vkoreninjeno, da je ni sile,
ki bi mogla to stremljenje iz duše ljud-
stva izriniti ali zadušiti.

Zato se podpisani poslanci hrva-
škega naroda, člani stranke prava iz
Hrvaške, Slavonije, Bosne, Hercegovine,
Dalmacije in Istre, globoko uverje-
ni, da stremljenja hrvaškega ljudstva
niso samo v soglasju z velelastnostjo
monarhijske in prejasne dinastije, am-
pak so naravnost v njenem interesu,
usojačo Vaše Veličanstvo najspoštli-
veje prosi, naj, navezujoč na najvišji
reskript od 26. februarja 1861. izvoli za-
stopnike hrvaškega ljudstva iz vseh
hrvaških dežel sklicati k posvetova-
nju v stolno mesto Zagreb. Naloga tega
sabora bo, da v sporazumu z Vašim
Veličanstvom, našim zakonitim kra-
ljem, uredi tako notranje zadeve hr-
vaškega kraljestva kakor tudi njega
odnose do celotne monarhijske, kakor
bo odgovarjalo pravicam in interesom
hrvaškega naroda ter sijaju in moči
najvišje dinastije.

Bog ohrani, Bog obvari Vaše
Veličanstvo!

Zagreb, 12. januarja 1912.

Vašemu Veličanstvu zvesto udani
poslanci hrvaškega naroda, člani
stranke prava:

Cezar Akačič, dr. Gjuro Balasko, dr. I.
Banjavčič, dr. Ivica Frank, dr. Alek-
sander Horvat, Dragutin pl. Hrvoj,
Franjo Hrustič, dr. Vuk Kiš, Franjo pl.
Kufirin, Stjepan Lesny, Marijan Mi-
haljković, dr. Fran Milobar, Fran No-
vak, Ivan Persič, dr. Živko Petričič,
pop M. Polić, dr. Stjepan pl. Pomper,
dr. Vladimir Prebeg, dr. Ivan Ružič,
dr. Mile Starčević, Juraj Tomac, Drago
Vlahović, pop Stipe Vučetič, Stjepan
Zagorac, Ivan Zatluka, dr. Mate Drin-
ković, dr. Ante Dulibič, don Ivo Pro-
dan, Niko Čurič, Kosta Gjebič-Mar-
ušić, dr. Milan Katičič, dr. Dominik
Mazzi, dr. Nikola Mandić, Petar Mrišić,
dr. Jozo Sunarič, biskup dr. Ivan Ša-
rič, Josip pl. Vancas, Juraj Veseličič,
fra Luka Begič, Aleksa Cvijetič, dr.
Luka Čabradič, Gjuro Džamonja, Mirko
pl. Gjurkovečki, dr. Viktor Jankievič,
fra Marjan Marković, fra Alojzije Mi-
šić, Oskar pl. Somogy, nadbiskup dr.
Josip Stadler, Mate Klarič, Petar Ma-
tulina, dr. I. Mladinov, prof. V. Perić,
dr. Ante Sesardič, Nikola Skurič, Pe-
tar Šimunič, dr. Červar, Kirac i Maiko
Laginja.

GALIŠKI DEŽELNI ZBOR.

V gališkem deželnem zboru v Lvo-
vu so uprizorili rusinski poslanci zelo
hrupno obstrukcijo. Prinesli so s seboj
raznovidna godala in uprizorili v
zbornici koncert. Med vsemi je bil naj-
bolj vnet in živahen rusinski poslanec
Staruh. Ko ga je deželni maršal grof
Badeni zaradi tega poklical k redu, mu
je odvrnil: »Vi ste maršal za deželo,
jaz pa maršal za muziko.« Kljub temu
je precej upanj, da se bodo Poljaki in
Rusini sporazumeli in sklenili pravič-
no volilno reformo za deželni zbor, s
katero bodo tudi Rusini deloma zado-
voljni in obstrukcijo ustavili. Rusini
zahtevajo namreč zase 31 odstotkov
vseh galiških poslancev, dočim jim po-
nujajo Poljaki 26 odstotkov.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Med Lahi in Francozi je prišlo zo-
pet do novega spora, ki je veliko res-
nejši, kakor je bila zadeva s francoski-
mi ladjami »Carthage« in »Manoubas«.
Laške vojne ladje so namreč bombar-

dirale francosko naselbino v Hodeidi v
Rdečem morju in povzročile veliko
škodo. O zadevi poroča francoski list
»Liberte« sledeče:

Francoska železniška družba
»Compagnie du Chemin de fer Hodeida
Sanaa«, ki zida železnico med Hodeido
in Sanaa, je dobila 27. januarja od la-
ške vlade ukaz, da mora v teku petih
dni vsa dela ustaviti, ker hočejo laške
ladje ta del arabskega obrežja, ki je v
turški lasti, blokirati. Ker ni družba
tega roka držala, so laške ladje železni-
ške naprave, dela, sploh vso naselbino
porušile.

Naselbina je popolnoma uničena,
40 Francozov, med njimi 12 inženirjev
je brez strehe, družba sama pa ima
škodo okoli 12 milijonov frankov. Druž-
ba se je že laško leto ustanovila v Pa-
rizu, kjer je naela 23 milijonov fran-
kov posojila. Francosko časopisje po-
zivlja vlado, naj nemudoma laško vlad-
o v Rimu energično prime in odpošlje
francoske bojne ladje v Rdeče morje.

TURŠKI VOJNI MINISTER O VOJNI.

Turški vojni minister Mahmud
Šefket Paša se je izrazil nasproti
dopisniku berlinskega lista »Lokalan-
zeiger« v Carigradu sledeče: »Mi drži-
mo vojsko prav lahko zelo dolgo, Itali-
jani pa ne; zagotavljam vam, da ne
stane nas vojna niti pet odstotkov te-
ga, kar stane Italijo. Bomo videli, kdo
bo dalje zdržal, mi ali Italijani. Itali-
jani so zasedli pet točk na obrežju in so
proglasili aneksijo Tripolisa in Cire-
najke. To je naravnost smešno. Abesi-
nijo so ravno tako svoj čas proglasili
za svojo posest. Nazadnje so pa bili le
Italijani poraženi. Tako bodo najbrž
tudi v Tripolisu odnehali. Sklenitev
miru bi na naši strani vzbudila po ce-
lem mohamedanskem svetu silen ne-
mir. Pri nas ne misli nihče na mir, naj-
manj pa jaz in moji tovariši v mini-
strstvu.

ODSTOP LAŠKEGA MINISTRKEGA PREDSEDNIKA.

Francoski list »Eclair« poroča iz
Rima, da bo laški ministrski predse-
dnik Giolitti zaradi svoje bolezni laške-
mu kralju podal svojo demisijo.

ZNAMENIT GOVOR ANGLEŠKEGA ZAKLADNEGA KANCLERJA LLOYD GEORGES-A.

Iz Londona poročajo: Kancler
Lloyd Georges je imel 3. februarja zna-
menit govor, v katerem je rekel tudi
sledeče: Zgodovina ne pomni, da bi
bila Anglija proti vsaki nevarnosti voj-
ske tako oborožena, kakor je sedaj. Če
hočemo začeti varčevati pri državnih
financah, moramo na vsak način z ob-
oroževanjem prenehati. Ali dokler vlad-
ajo med narodi zavist, ljubosumnost,
strah in sumničanje, je nemogoče ob-
oroževanje ustaviti. Maroška zadeva,
ki je povzročila med narodi toliko vz-
nemirjenja in nasprotstva, je rešena na
korist Francoske, Nemčije in Anglije.
Ali ni ravno ta trenutek pripraven, da
se Francoska, Nemčija, Ruska in An-
glija med seboj sporazumejo? To se da
lahko doseči. Svet bi postal boljši in
bogatejši, davki bi se znižali in denar,
ki gre sedaj za oboroževanje, bi se obr-
nil za zboljševanje ljudskega stanja in
napredka. Vogelni kamen dobrih fi-
nanc sta pa mir in dobra volja.

ANGLEŠKE EMANCIPIRANKE ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Ko se je pripeljal preteklo soboto mi-
nistrski predsednik Asquith v London, so
mu zastopile angleške boriteljice za žen-
sko volilno pravico pot in so mu začele

»razlagati« žensko volilno pravico. Ko se
jih je hotel Asquith znebiti, ga je cela četa
obkloplila in začela nad njim vpiti in raz-
sajati. Predsednik je bil popolnoma brez
moči, dokler ga niso rešili iz tega sitnega
položaja policaji in mu pomagali v voz.
Ženske so hotele na Asquitha pritisniti, da
bi se v večerajšnji ministrski seji sprejel v
vladni program tudi sklep, da se uvede
ženska volilna pravica.

ZMEDE NA KITAJSKEM.

Na Kitajskem sta še vedno dve vladi:
cesarska v Peking, republikanska v Nan-
kingu. Nobena noče odnehati, odločilni
bitki med cesarskimi in republikanskimi
četami se pa obe vladi skrbno izogibljeta.
Angleški list »New York News« poroča iz
Tokia, da se je odločila japonska vlada,
da bo sama v zmede na Kitajskem posegla,
in sicer na korist cesarske vlade v Pe-
kingu. S kom ji bo kitajska dinastija ta
korak plačala, ni znano, zastoj pa Ja-
ponska tega ne bo storila, ker še sama
nasledke rusko-japonske vojske preveč
čuti.

Preosnova ljubljanskega mestnega poli- cijskega urada.

V spomenici, ki je predložena
o tem občinskem svetnikom obseza pri-
del nujno potrebno ustanovitev samo-
stojnega mestnopolicijskega urada
brez druge aprobacije za lastnim vlo-
nim zapisnikom in lastno registraturo,
neposredno in edinole pod županom.
Spomenica predlaga, da se pomnoži
uradniško osebje policijskega urada in
popolni stražniški zbor, to pa, ker oba
ne zadošča več in zlasti s tako pičlo
odmerjenim konceptnim personalom
pri sedanjih razmerah nikakor ni mo-
goče več izhajati. Pravi promet spisov
mestnopolicijskega urada 1910. je zna-
šal torej naravnost veliko število 80.430.
Uradniško osebje naj bi se pomnožilo
za enega konceptnega praktikanta, ene-
ga kriminalno-policijskega kancelista
in dva pomožna uradnika ali na-
mesto zadnjih enega uradnika in ene-
ga pomožnega uradnika. Policijsko-
stražniški zbor naj bi se pomnožil za
20 mož in sicer za štiri nadstražnike,
devet stalnih in sedem pomožnih stra-
žnikov. Dalje predlaga spomenica ime-
novanje oficijanta Viktorja Ciuhe poli-
cijskim kancelistom; policijskega kan-
celista Toplikarja policijskim oficija-
lom; eventualno tudi kancelista Janko
Kaplerja pisarniškim oficijalom (v slu-
čaju prvega izpraznjenega mesta); po-
delitev naslova in značaja koncipista
konceptnemu praktikantu Breskvarju
in policijskega nadkomisarja pol. komi-
sarju Jančigaju odnosno njuno imeno-
vanje koncipistom oziroma nadkomi-
sarjem — glede sedanjega policijskega
svetnika g. Lauterja, ki je spomenico
sestavil, prepušča spomenica povišbo
razsodnosti občinskega sveta. Spome-
nica dalje predlaga preuredbo prejem-
kov policijskostražniškega osebja z na-
stavki 1200, 1300 in 1400 kron te-
meljne plače; uvrstitev ječarja Pirha
in detektiva Ljubiča med policijske
nadstražnike; regulacijo pristojbin za
posebno službovanje policijskega osebja
po priloženem načrtu. O regulaciji pri-
stojbin za posebno, perijodično se po-
navljajoče izvanredno službovanje mes-
tno-policijskih uradnikov, civilnih or-
ganov in stražnikov, katero vprašanje
je naravnost pereče, omenja spomenica:
Navedeno mestnopolicijsko uradniško
in stražniško osebje, opravljajoče poli-
cijsko eksekutivno službo, je ne samo
na slabšem stališču nego c. kr. držav-
policijski organi, marveč je tudi veliko
bolj neugodno situirano kakor vsi drugi
uradniki, sploh organi mestnega magi-
strata. Dočim je vsak korak, katerega
stori uradnik ali organ c. kr. državne
policijske izven uradnih ur ter pod po-
goji tudi med uradnimi urami izven
urada službeno, plačan s posebno, za
dotično službo določeno pristojbino —
vrši se pri mestnem magistratu v poli-
cijskem uradu policijsko-eksekutivna
služba, izven uradnih ur, v prostem ča-
su dotičnikov, popolnoma brezplačno,
če abstrahiramo od pristojbin za inter-
vencije pri zborovanjih in za nočne pa-
trulje in inšpekcije. Drugi magistratni
uradniki odnosno organi so izven urad-
nih ur, ponoči ter ob nedeljah in praz-
nikih prosti ter delajo, kar hočejo —
policijski uradnik ali organ, katerega
zadane dnevniška, inšpekcijska, inter-
vencijska, pripravljenska, poulična,
sploh katerakoli posebna služba, nasto-
pi mora službeno in v uniformi brez
ozira na uradne ure ali nočni čas.
Zlasti mora biti dnevniški uradnik
vedno v svesti, da se ga lahko pokliče
iz kateregakoli vzroka v svrhu poslo-
vanja v službo in je zatoraj v svojem
prostem gibanju omejen. Da tako sta-
nje nikakor ni nadalje vzdržljivo, je
pač očitno in razmere naravnost kri-
če po predručenju v korist policijske

Moj Bog, slabe so bile orgle, gla-
sovi pevcev in pevk neuglajeni, zmu-
čeni od dela — in vendar učitelj Kom-
ljanec je zaprl oči, s tresočo roko segel
po ruto in si obrisal dve solzi, ki sta
mu nepričakovano spolzeli izmed tre-
palnic.

»Laudamus Te!«

Kje je že tista, ki je pela tako čisto,
tako lepo kakor angel? Kje je Anka, ki
je mislil učitelj Komljanec nanjo, ko je
bil še mlad fant in mu ni bilo žal, da je
s svojimi latinskimi solami le vaški
solmoster?

Prvo pomlad je pela na koru, še ni
vedel mladi učitelj, zakaj misli nanjo,
na bogato županovo hčer — in na jesen
jo je že vzela smrt.

»Ni bila za ta svet, predobra, pre-
blaga je bila ...« so rekli ljudje, učitelj
Komljanec pa je postal od tistega časa
včen romar, v nobenem kraju ni bil
zadovoljen, povsod ga je preganjal ne-
mir, dokler ga niso vpkajili.

»Da, da — Bog ti daj večni mir, ti
blaga Anka!« je vzdihoval Komljanec
in se zopet izkušal zatopiti v molitev.
Prišel je evangelij in gospod žup-
nik je izpred oltarja prebral zgodbo o
obujenju Jajrove hčere. Tudi pridigal
je o njej in jo primerjal z dušo, ki jo

obudi Gospod iz smrtnega sna v živ-
ljenje.

Komljanec je poslušal in poslušal.
A vse drugače kakor pred davnimi leti,
ko si je želel, da bi Gospod obudil tudi
Anko iz smrtnega spanja, da bi vstala
izmed rož vsa nedolžna in čista kakor
je ležala na parih tisto nedeljo, preden
so jo položili v grob.

Vse drugače mu je bilo v duši, za-
kaj dolga leta so že pretekla od tedaj,
vse polno trpljenja in bridkosti — zdaj
je bil že star in siv, vedel je, da je živ-
ljenje le križ in težava, da so redki
trenutki sreče in blaženosti. In zato ni
bilo v njegovih mislih nič več trpke
bridkosti, ampak le lep, otožen spomin.

Po pridigi je molil župnik dolgo
vrsto očenašev za dobre namene, za
življenjske potrebe, za žive in mrtve.
Komljanec je pazno poslušal imeña
umrlih, ki se jih je spominjala srenja
v molitvi. In kolko jih je bilo, ki so
že legli v grob, ki jih je on poznal in bi
nikdar ne bil mislil o njih, da jih po-
bere smrt pred njim.

Gospod je končal s prošnjami, po-
vedal oznanilo in zapel Credo.

Komljanec pa se je zamislil. Čutil
je, da je star, da preteče morda še le o,
morda še mesec, morda teden — in ne
bo ga več ...

»Glej, in nihče ne bo jokal za ma-
no, ne zapustim ne sinov, ne hčer ...
Svet pojde svojo pot, naj živi učitelj
Komljanec ali ne ...«

Skoraj mu je bilo bridko, da je
ostal tako sam kot drevo, ki ni obrodi-
lo, ki se posuši in pade, ne da bi kdo
zmenil zanje.

A vendar — ne. Svojo dolžnost je
izpolnil, svoje delo dokončal. In vselej
in povsod ga je spremljal lep spomin
na Anko kakor zvesta roka in ta spo-
min je bil roža njegovega življenja in
zvezda njegovih dni. Zaradi nje je
ostal fant in skoraj ponosen je bil na
svojo zvestobo tej edini mrtvi svoji lju-
bezni ...

Polagoma se je zjasnilo v njegovi
duši.

In ko je pozdravil po maši svojega
prijatelja, župnika Zornika, tedaj mu
je ta krepko stisnil roko in vzklíknil:
»Komljanec, Bog te sprimi! Še vedno
si stari fant, živ, vesel kakor včasih!«

Zvonovi so zvonili, solnce je sijalo,
vrabci so čebljali po strehah na kame-
nili med korci, vaški očanci so pozdrav-
ljali župnika in starega učitelja — tam
za hišami pa je čakalo svetlo, belo žup-
nišče.

skega osebja. Na vsak način moralo bi se dotičnikom, kadar morajo službovati izvanredno, pripoznati pravico do neke odškodnine, t. j. do pristojbine in sicer tem več, ker je vsako tako izvanredno službovanje navadno združeno tudi s stroški. N. pr. mora se ali obedovati ali večerjati v gostilni, v uradu, na stražnici, namesto doma pri družini, vporablja po večkrat električno cestno železnico ter plačati vožnjo itd. Da se temu nedostatku odpmore, predlagam, naj se uvedejo, nekako po vzorcu za c. kr. državno-policijsko osebje, tudi za vse mestno-policijske organe primerne pristojbine, katere bi morala plačati ali stranka, če se vrši dotično posebno službovanje na njeno korist ali povodom prošnje, sploh vloge, ali pa mestna občina, če se vrši službovanje v javnem interesu. — Do sedaj to vprašanje ni bilo urejeno. Normirane so pač za policijske uradnike pri službovanju v javnem interesu pristojbine 4 K za intervencije pri zborovanjih in 7 K za nočne patrulje, vso drugo osebje pa povodom takega poslovanja ne dobi nobene pristojbine. Nadalje so vpeljane za posebno službovanje na korist stranke takozvane, po strankah plačane inšpekcijske pristojbine in sicer za uradnika 4 K, če je trajala služba manj kot 4 ure, 7 K 50 vin., če je trajala služba dalj časa nego 4 ure ter za stražniško osebje pod istimi pogoji 1 K 20 vin. in 3 K 20 vin. Iz razkaznice na zadnjih dveh straneh predloženega poročila se razvidi natančno vrsto in vsebino pristojbini podvrženega poslovanja, čas poslovanja in znesek pristojbine, katera je različna z ozirom na službeni čin dotičnika (uradnik, stražniško osebje brez razločka). Nastavki pristojbin gotovo niso previsoki in ne pretirani, da, z ozirom na kolosalno draginjo in na vohče otežkočeno preživljanje se ce'lo prenizki. Izven teh pristojbin uvesti bi bilo takoj za preiskavanje aretovaných žensk pristojbino, kakor je to povsod vpeljano, in sicer predlagam 20 h za preiskavanje po dnevu, t. j. od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer, in 50 h za preiskavanje po noči od 7. ure zvečer do 7. ure zjutraj. Do sedaj je ječarja Pirha žena izvrševala taka preiskavanja popolnoma brezplačno; a siliti se je do tega ne more nikakor, tem manj, ker je boleha in ji vstajanje po noči škoduje na zdravju. Preiskava se pa mora izvršiti po »zaupnih ženskah«. — Spomenica toplo priporoča, naj bi se ta nasvet glede vseh pristojbin sprejel ter tako ugodilo dolgoletnim željam, prošnjam in pritožbam mestnopolicijskega osebja. Končno predlaga spomenica po možnosti odkazanje boljših uradnih prostorov ter zaključuje: Preosnova stala bi pač precej denarja, toda stroški ne bi bili neproduktivni, marveč plodonosni za občino. Če dobi mestna policija drugačno obliko in drugačno stališče, imela bode veliko večji ugled v javnosti in zaupanje pri občinstvu, tudi ne bo več povoda za c. kr. deželno vlado, posegati tolikrat v poslovanje mestne policije, kar bo le na korist občinske avtonomije.

K POLNOLETNOSTI BOLGARSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA BORISA.

Bulgarski prestolonaslednik Boris.

Dne 31. prosinca t. l. je dopolnil bolgarski prestolonaslednik Boris 18. leto in je bil vsled tega dne 2. svečana proglasen polnoletnim. Povodom tega slavlja je bilo zbranih v Sofiji mnogo visokih oseb. Kakor je mogoče znano našim čitateljem, izhaja prestolonaslednik iz prvega zakona kralja Ferdinanda s princezino Marijo Lujizo Burbonsko iz Parma, ki je umrla l. 1899. Pred tremi leti se je pa kralj zopet poročil s princezino Eleonorom Reuss. Prestolonaslednik Boris je edini član bolgarske kraljeve rodovine, ki pripada grškovzložni veri. Mladi prestolonaslednik je knez tirnovski, ima šaržo poročnika v 6. pešpolku in je šef dveh drugih polkov. Boris je zelo nadarjen mladenič in se zelo zanima za vse dogodke, tako da nudi najlepše upanje za svoje bodoče vladanje. Vladni list

»Rosja« pri tej priliki povdarja, da je delo za moderno Bolgarijo končano. List povdarja velike zasluge kralja Ferdinanda za moderniziranje Bolgarske.

Koroške novice.

k Sto'a podružnica »Südmarke« se ustanovi te dni na Koroškem. Koroš i Slovenci — ustanovite v vsaki župniji podružnico »Slovens' e Strazhe«! Po navodila pišite pisarni »Slovenske Strazhe« v Ljubljani, ki vam preskrbi tudi govornika na ustanovnem shodu.

d Narodna čitalnica v Celovcu priredi veliko predpustno veselico v sredo, dne 7. februarja 1912, v veliki dvorani hotela Trabesinger. Spored: 1. Radod Murnik: »Bucek v strahu«, Šaljiva igra v enem dejanju. 2. Petje. Nastopi moški sekstet narodne čitalnice. 3. Prosta zabava, pri kateri svira vojaška godba c. in kr. 17. pešpolka v Celovcu. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K.

k Višeca železnica na Dobrač. Inženir Wettich je imel v Beljaku predavanje o zgradbi te železnice. Vozilo bi se vsakokrat na Dobrač lahko 15 oseb, vožnja bi trajala 33 minut. Vsako uro bile bi tri vožnje. Zgradba bi veljala 1.200.000. Vabil je k podpisu akcij.

k Nagloma je umrl v Celovcu gosp. Romuald Auering, ravnatelj deželnege hipo ečnega zavoda, star 51 let.

— Od vlaka pri Opatiji povozena ženska je le'a 1874. pri Celovcu rojena kuharica Ivana Rupič.

Ljudski oder.

»Pri belem konjič« u.

Premijera dne 2. februarja 1912.

Pisati veliko o igri, ki je svojo burkasto dolžnost že izpolnila po vseh srednjeevropskih odrih in jo izpolnjuje že dvajset let, se mi zdi odveč.

Nekaj posebnega je bilo za »Ljudski oder« prvo gostovanje! G. Anton Verovšek je gostoval v izborni vlogi Oroslava Bucka. Pri prvem nastopu frenetično aplavdiran je izvajal z vsako besedo in z vsako kretnjo veselo razpoloženje in salve smehu. Igral je pa tudi res izborno. On nima tistega narejenega, rezkega in cinčnega modernega humorja, njegov humor je naraven, kot je naravna njegova igra. Neprisiljen vseskozi! Kar vre iz njega! Vsaka pointa in vsak najmanjši detalj, vse je bilo zaokroženo in je zadelo svoj cilj! Koncem vsakega dejanja je žel priznanje za svojo res izborno igro.

Splošno naj omenim, da se je vohče igralo prav dobro, seveda par »lesenosti« se ni izginilo, dve vlogi niso bili posebno srečno zasledene, drugo pa je kazalo velik, prav velik napredek. Poznalo se je, da je Verovšek ves »personal« »potegnil« za sabo in dvignil k sebi. Igra je bila prav dobro nastudirana in je tekla jako gladko, vsi dovtipi so bili »princeženi«.

Najboljša od vseh je bila Meta (Erjavec). Živa in naravna igra, rezka izgovorjava, neprisiljeno pointiranje in čedna zunanost — vse je pripomoglo do popolnega uspeha. Samo premalo se ji je poznalo, da je »gostilničarka«, premalo se je brigala za gostilno in preveč je govorila v neblagodonečem ljubljanskem dialektu. Drugače pa je za diletantske razmere — izborna!

Njen partner Žan (Kalar) ji je vredno drugoval. Kdor ju je videl v tretjem dejanju, ko se poslavlja Žan od gostilne, se je čudil njihovi naravni in v detalj izdelani igri. Prinašal je vse, kar se da dobiti iz vloge, dobro in lepo zaokroženo. Samo pokloni so se mi zdeli preveč kačje-vijugasti.

Gorski (dr. Kovač) odločno napreduje. Samo najmanj za deset let je imel premlado masko, to je bil visokošolec, ne advokat. Sempatje mu je ušel kak slab razumljen stavek iz vloge, ki ga ni prav »prinesel«, v celoti je bil dober. Tudi gorkih tonov je našel in ljubek je bil v govoru. Le malo več temperamenta še! In vaje, da se ob hitrem govorjenju ne bodo zadržale besede sredi stavkov.

Kinska (Tilka) je boljša v veselih partijah, kot v tragičnih. Bila je ljubka. Naj pohvalim njeno pazljivost pri igri in njene hitre upade v dialog. Pozna se ji skrb za uspeh in resna volja.

Dr. Koprivar (Pavšek) je bil za diletantske razmere dober, vsekakor leto ni bil še nikdar boljši. Našel je tisto zamaknenje starčka v naravo, ki je tako karakteristično za to vlogo. Dovoljen seveda ni bil, a je bilo čisto častno, kakor je igral. Le tako naprej!

Vrhunec (Minka) se je prvič v večji vlogi izkazala za prav dobro moč. Samo malo več elegancije in prožnosti. V celoti je prav dobro zadela svoj tip. Bili smo prav zadovoljni s tem prvim nastopom. Ima talent!

Jerina (Skubic) je igral tako — tako! On bo pač dober drastik, a za diskretne partije se ni izkazal. Bil je preveč neokreten in imel nelep in neeleganten kostum in premlado masko. Včasih je bil dober, a koncem drugega dejanja nam ni ugaljal; zadrževal je hitri tempo. Naj pri repizi popravi te hibe. Naj bo naraven in neprisiljen.

Druge vloge so epizodne; prav izborni so bili dr. Zaletel in Olga, sodnik Matevž, Jerica (naraven nastop), Peter, pikolo. Bili so docela na mestu in so igrali na diletantskim nivojem. Zadovoljni smo bili z Mačkom, potovalcem, Pepco, kuharico, Janezom in Miho, pokvarili niso ničesar. Ostali so v poštenem okvirju cele igre. Slabi pa so bili Amalija (neizmerno lesena in neokretna), Tine (nerazumljivo govorjenje in pretirana karikatura, sicer je Tine lepa vloga), Rezika (premalo gibčnosti) in turist (deklamiranje).

Le tako naprej! Napredek je očividni!

Inscenacija je bila prav dobra in oderska slika jako lepa! Dr. A. M.

× × ×

V nedeljo, 11. t. m., se ponavlja z g. Verovškom v vlogi Bucka burka »Pri belem konjičku« ob 7. uri. Vstopnice se dobi v predprodaji od danes naprej v »Katoliški Bukvarni«. Ker je začetek že ob 7. uri, se bo igra končala že ob 9. uri 15 minut, nakar opozorimo goste z dežele.

Nemiri na Portugalskem.

Iz Lizabone došli potniki pripovedujejo, da se je republikanska garda združila z vstaši. Karbonarja je s slavalicami na socialno revolucijo metala dinamične bombe na čete. Vlada je sicer pozvala čete iz province v mesto, vendar se boje, da bi ne mogle priti, ker je mnogo železniških prog uničenih.

V Madridu se razširajo vesti, da nameravata posredovati radi nemirov na Portugalskem Anglija in Španija.

Policija cele noči stika za revolucionarji. Na trgu Flora v sredini Lizabone se je razpočila bomba. Ena oseba je bila usmrčena, dve težko ranjeni. V prostorih širokovne zveze so odkrili delavnico bomb. Policija je zaplenila veliko množino razstreljivih snovi, revolverjev in bodal.

Zbornica je izrekla vladi zaupanje in sprejela predlog vlade, ki meri na to, da ostane obsedno stanje mesta Lizabone še v veljavi. Vlada predlaga, da se tekom nemirov aretirane osebe izročijo vojaškemu sodišču, ki naj jih obsodja v skupinah po 25 oseb. Vseh aretirancev je neki okoli 3000. »Magdeburger Zeitung« poroča iz Lizabone: Viditelji s avkarskega gibanja so vsi aretirani in vojaškemu sodišču izročeni.

Vlada razširja vest: Vlada je zaplenila veliko korespondenco, ki dokazuje zvezo med delavskimi voditelji in monarhistično centralo v Londonu. Skoro ves štrajkovski denar je prišel iz inozemstva. Da se ta stvar pojasni, so zaprli monarhistična voditelja Acevedo in Joao Franca ter pet bivših monarhistovskih ministrov. Vlada bo v kratkem še več aretacij socialistov odredila. Nemiri sami so skoro končani. Kljub temu traja obsedno stanje dalje, vendar pa se milo uporablja. Železničarji, plinarničarji, elektriki, peki, poštni uradniki in vozniki so šli zopet na delo. Mesto je mirno.

Poročilo od včeraj se glasi: Danes so v večni tovaren delavci zopet začeli delati. Ječe so napolnjene z aretiranci in namerava vlada vse demonstrante deportirati. Vojaška diktatura bo trajala najbrž več mesecev.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor. Iz Gradca se nam poroča: V soboto, dne 3. februarja, je nemška večina, izvzemši Wastianovo skupino, slovenskim zastopnikom oficijelno javila pogoje glede izpolnitev njihovih zahtev. Večina hoče imeti zaradi pokritja zagotovilo, da ji pustijo slovenski poslanci popolnoma proste roke. Za to je samo ona odgovorna in odklanja v tem oziru vsak kompromis. Načrta za pokritje iz tega principelnega stališča slovenskim zastopnikom tudi ne javi. Hudobni jeziki pravijo, da načrta še sploh nima. Nadalje ne prevzame večina za zadržanje Wastianove skupine nobenih garancij, razven da jim dobrohotno prigovarja, naj ne obsiruirajo. Večina tudi zahteva, da pridejo najvažnejše slovenske zahteve šele po proračunu na dnevni red. Slovenskim zastopnikom, ki so imeli včeraj predpoldne še posvetovanje, odgovor ni bil težak. Izjavili so, da so pogoji nesprejemljivi in garancija nezadostna. Krščanski so-

cialci, kakor izvemo, previdno stališče Slovencev odobravajo.

Štajerski liberalci siredljajo v svojem nasprotovanju proti slovenski obstrukciji v deželnem zboru kozla za kozlom. Sedaj nasprotujejo celo temu, da bi prišla v deželni šolski svet tudi dva zastopnika kmečkega ljudstva. Sedaj v deželnem šolskem svetu ni nobenega zastopnika kmečkih interesov. Vidi se torej, da slovenski poslanci, ki jih je poslala Kmečka zveza v Gradec, resno izpolnjujejo svojo nalogo, ker hečejo tudi na šolskem polju priboriti kmečkemu življu v deželi vpliva. Liberalci pa, ki se ob vsakih volitvah smučajo okoli kmeta, smešijo in nasprotujejo temu prizadevanju. Zares veliko potrpežljivost ima slovensko kmečko ljudstvo, da taka protikmečka stranka najde med kmeti prostorov za svoja zborovanja.

Nemški listi vedo poročati, da je delala zadnje dni tudi ta okolnost težave, ker hoče nemška večina zvišati deželne doklade. Za konfuznost v nemških vrstah je značilno, da sami ne vedo, za koliko odstotkov bi jih naj zvišali. Na vsak način bi se baje naj zvišale za 12 odstotkov. Toliko približno je potrebno za nove učiteljske plače. Ves drug primanjkljaj bi se naj pokrtil s posojilom. Ni prav razumljivo, zakaj bi se naj samo za učiteljske plače zvišale doklade. Zato je stališče slovenskih poslancev popolnoma pravilno, da zahtevajo jasno sliko o rednem deželnem primanjkljaju in da ne pripustijo zvišanja doklad samo po kapljicah. Tudi to je treba povdarjati, da nikakor ne gre, deželne finance sanirati z davki, ki zadenejo v prvi vrsti kmeta in obrtnika. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, bi bilo treba za saniranje deželnih financ, ako bi se za to uporabile samo doklade, 40 odstotkov. Hvala Bogu, da imamo poslance, ki tudi v tem oziru vedo zasopati stališče naših kmetov in obrtnikov. Liberalci pa vkljub tej situaciji resolucionirajo, da je treba brezpogojno iti v deželni zbor zaradi prispevkov k okrajnim cestam. S 40 odstotki novih doklad si pač lahko tudi okrajni zastopi dajejo sami krasne prispevke.

Iz Gradca nam pišejo: Nemci škripajo z zobmi od same jeze nad slovensko obstrukcijo. Učitelji jim štrajkajo in izstopajo iz nacionalnih društev. Volilci spregledavajo, kako je večina slabo in lahkomišeln gospodari. Slovenska obstrukcija je tudi nemške volilce privedla do spoznanja, da je sedanje gospodarstvo deželo pripeljalo na rob finančnega ruina. Do sedaj se nihče ni brigal za pokritje, delali so se vedno novi dolgovi s posojili. Obstrukcija pa je večini zaprla pot do novih posojevalcev. Med nemškimi volilci vre in nemško-nacionalna stranka je v razsulu. Tudi med veleposestniki se je pričelo gibanje proti sedanjim veleposestniškim zastopnikom. Velik političen greh bi bil, ako bi Slovenci sedaj nemškim nacionalcem prisrčili na pomoč in ustavili ta razkrojevalni proces svojih največjih nasprotnikov. Kar delajo liberalci, je navaden zločin, ki izvira ali iz politične kratkovidnosti ali iz jzdajalstva, ali iz obojega. Slovenskim poslancem kličemo samo: Landgraf, bleibe hart!

Umrl je dne 26. januarja gosp. Janez Klemenčič v Čagoni v Slov. goricah. Rajni je bil znan kot zelo podjeten gospodar. Kot vinotrlec je prepotoval malone vsako leto velik del Koroške in Gornje Štajerske in si je tako pridobil znatno premoženje. Štirje njegovi otroci so tudi premožni veleposestniki, g. Jožef Klemenčič pa deluje z vnmom kot učitelj. Rajni je volil v okrajni zastop lenarški vedno s Slovenci.

Uboj. Pri plesu, ki se je vršil v neki gostilni v Šikoljah pri Pragerskem, je prišlo med tam na strelnih vajah se nahajajočimi celjskimi in mariborskimi vojaki ter kmečkimi fanti do pretepa. Neki korporal je ukazal na fante streljati. Vojaki so res štirikrat ostro ustrelili na fante. En strel je zadel Antona Horvata iz Pongerc ter ga tako nevarno ranil, da je par dni nato umrl v bolnišnici.

Konkurzi. V Marenbergu je v konkurzu trgovec Povoden. — V Ptujski gori pa je prišel v konkurz mesar Hugo Wiesenstein.

Prememba posesti. Cementno tovarno v St. Rupertu pri Laškem trgu, dozdajno last Withalmovo, sta kupila cementni tehnik Maks Ezezsny ter trgovec in veleposestnik Karl Hermann, oba v Laškem trgu.

Smrtna kosa. V Rogatcu je umrla sodnikova soproga gospa Eliza Tiller roj. Berlitz v 23. letu starosti.

Roko si zlomila. Pred kratkim je popivala posestnica Antonija Rupnik v Smarju pri Jelšah v Fidlerjevi gostilni. Ko je bila že nekoliko pijana, je začela po sobi razsajati in pobijati kupice. Eno je tudi vrgla v gosta Antona Zatljerja. Ta pa ni razumel šale. Sunil jo je v rebra tako

močno, da se je zvrnila po tleh. Ko je vstala, se je vrgla na Zatljerja in ga hotela podreti na tla. Ta pa jo je kratkotalno vrgel iz gostilne. Kmalu je začutila v roki bolečino in zdravnik je konstatiral, da ima zlomljeno roko.

Š Ogenj — ena oseba zgorela. Iz Pofensake se nam poroča: Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje viničarja Jožefa Novaka. Nesrečni Novak pa je tudi sam našel smrt v plamenih. Bil je tako sežgan, da ga sploh ni bilo več poznati. Glava mu je odgorela popolnoma. Vzrok požara ni znan.

Dnevne novice.

Volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Naša odkritja o nečuvnih razmerah, ki jih je trpela dosedanja liberalna večina v trgovsko-obrtni zbornici, so liberalnemu časopisu zaprla sapo. Nič ne odgovarja na naše številke, nič ne piše, kaj je koristnega naredila liberalna večina za trgovca in obrtnika, ono piše samo o — Kregarju in Štefetu, oziroma o tem, kar so si izvestni liberalni sleparji izmislili o Kregarju in Štefetu. Tako kažejo liberalci svojo velikansko omejenost. Ker liberalnega dela za trgovca in obrtnika ni nikjer nič, sedaj izvestni ljudje vpijejo, da to, kar je naša stranka napravila, je liberalna prej mislila. Res škoda, da liberalna stranka takrat, ko je imela moč v rokah, ni nič naredila in da je delo čakalo šele na S. L. S. Resnica pa je in ostanje: Šele S. L. S. je uvidela z bistrim pogledom važnost in pomen obrtnega in trgovskega stanu, spoznala je, da je ta stan dragocen zaklad ljudske moči, da je poleg kmetijskega stanu najtrdnější temelj države. In poprijela se je z vso resnostjo dela, da ga reši in otme. Ustanovila je v zvezi z združeno slovensko trgovsko šolo, kateri se bo pridružila kmalu ženska trgovska šola, dalje obrtnopospeševalni zavod, kjer obrtniki lahko vsak čas dobijo strokovnjaka sveta in pomoči; prireja strokovne in izobraževalne tečaje, skrbi za obrtni naraščaj (vaje inški dom) in določa v proračunu 80.000 kron za pospeševanje trgovine in obrti. S. L. S. je zamislila idejo, naj dežela dobi vodne moči v svojo last in tako preskrbi obrtnikom počeni električno luč in obratno moč. S. L. S. je ustanovila deželno banko, ki bo velikanskega pomena za povzdigo trgovine in obrti v naši deželi. Liberalna stranka se ponosa samo z — »Glavno posojilnico« in »Agro-Mercurjem«, ki sta ogromno škodovala na kreditu trgovcem in obrtnikom. Res čudimo se, da si taki ljudje še upajo izrabljati nekaj bivših konsumov, za katerih omejitev je ravno vodstvo S. L. S. odločno nastopilo. Škoda, ki so jo liberalci napravili z »Gl. posojilnico« in »Agro-Mercurjem«, ne more nobena stvar odvagati. Poleg tega so ljubljanski liberalci, ki po propadlem liberalnem uradniškem konsumnem društvu hočejo ustanoviti novo liberalno uradniško konsumno društvo. Trgovci in obrtniki! Streznite se, zdramite se! Zgodovina vas uči, sedanjost vas opominja. Pomagajte si in podajte roko S. L. S., ki vas hoče rešiti iz alosnega položaja in otepi pogina. Ona vam nudi izobrazbo in napredek, nudi izdatno pomoč.

Liberalna agitacija za trgovsko in obrtno zbornico. Ker so se trgovcem in obrtnikom glasovnice že dostavile po pošti, napenjajo liberalci vse sile, da bi trgovce in obrtnike premotili. Opozorjamo naše somišljenike, naj pazijo na vse liberalne zvijače. Mnogi liberalci se lažejo našim ljudem, da agitirajo za našo stranko. Somišljeniki, ki še niste obiskali trgovcev in obrtnikov, storite to takoj! Z dežele nam poročajo, da je ljubljanski liberalni advokat dr. Novak, ki je z molkom zastopal doslej trgovsko in obrtno zbornico v kranjskem deželnem zboru, razposlal vsem volilcem po pošti oklice in frankirane kuzerte, naj glasovnice pošiljajo njemu. V mnogih pismih je priloženo tudi še nekaj znamk »za korespondenco«. Naši somišljeniki naj bodo povsod na straži in naj pravilno podpisane glasovnice pošiljajo v rekomandiranih pismih na naslov: Tajništvo Slovenske Ljudske Stranke, Ljubljana, Miklošičeva cesta, št. 6. Pri tem lahko porabiš od dr. Novaka jim poslano znamko.

Kako se podpisujejo glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico? Opozorjamo, da morajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je označeno: Podpis volilca. — Ženske volilke morajo ravno tako same podpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravitelja, podpiše ta in pristavi k svojemu imenu »upravitelja«. Ako pa ženske volilke nimajo upra-

vitelja, podpišejo, kakor zgoraj omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora podpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu dostaviti: Volilni pooblaščenec. — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše žensko glasovnico, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je dotični moški izpolnil 24. leto. Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico. Osebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven še dve drugi priči, ki morata biti 24 let stari.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske bo v ponedeljek, dne 26. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela »Union« (vhod skozi Frančiškansko ulico) v Ljubljani.

Umrl je v Spodnji Idriji dne 3. februarja v pokopni učitelj Davorin Tratnik. Osem let je bolehal na otrpnenju udov, katero bolezen je dobil na vojaških vajah. Služboval je v Godoviču in naposled v Postojni. Star je bil komaj 33 let. Zapušča vdovo in dva otoka.

Umrl je v Lomu pri Kanalu v nedeljo jutraj g. kurat Jožef Ferfolja. Pogreb se vrši v torek ob 10. uri dopoldne.

Snež v Gorici. Sinoči in danes jutraj je snež v Gorici zapadel že 20 cm visoko. Od leta 1887. ni v Gorici bilo toliko snega. Tramvaj ne vozi, več ljudi je padlo. Nekaj posebnega je za Gorico videti sani. Telefonska zveza s Trstom je pretrgana.

Umrla je v Gorici gospa Marija Frasa, soproga gosp. šolskega svetnika Ant. Frasa.

Velika železniška nesreča na Nabrežini. Z ozirom na tozadevno vest v sobotni številki nam še poročajo, da se je čuvaju Misleju izpodrsnilo in je tako prišel pod stroj, a nikakor ni res, da bi ga bila zlobna roka vrgla pod vlak. Mož je torej žrtev svojega poklica. Nesrečnežu so v bolnici odrezali obe roki in štiri prste na desni nogi.

Umrl je v Litiji c. kr. sodni oficijal v pok. g. Ludovik Magolič, star 55 let.

Umrl je v Selcih gosp. Jakob Uranič v 53. letu starosti.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje: Boj za staro pravdo ali kmečke vojske na Slovenskem. O tem bo jutri v »Ljudskem domu« v mali dvorani na galeriji predaval g. dr. Jerše. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstop vsakemu prost.

Krščanska ženska zveza priredi v sredo, 7. t. m. ob 7. uri zabavni večer v dvorani Rokodelskega Doma. Vabi se k obilni udeležbi!

Umrl je danes ob pol 11. uri dopoldne g. dr. Ljudevit Jenko v 71.

letu svoje starosti, glavar znane spoštovane in narodne rodbine. Rajni je bil tudi predsednik »Ruskega krožka« od njegove ustanovitve, to je 13 let. Blag mu spomin!

Mesečni sestanek katehetov bo v sredo, dne 7. februarja v posvetovalnici Kat. lisk. društva. Referent prof. dr. Jerše: »Osnutek za pripravo prvosposvedancev«. Nadaljevanje. Pričetek točno ob petih. Odbor prosi udeležbe — obravnava važna!

Bel mož. Vsa prorokovanja in nade vremenskih prorokov, da letos ne hode snega, so se razbila. Sedaj smo ga dobili toliko, kakor druga leta. In celo, kar je nekaj nenavadnega, md gromom in bliskom! Ze par dni se je vreme nekako kisalo, v soboto okoli tri četrt na štiri pa je začelo bliskati in grmeti kakor o sv. Jakobu in mahoma se je spremenil dež v sneg, ki je do večera toliko zapadel, da je deloma ustavil celo promet na električni železnici. Ze od sobote se sedaj stojita na Dolenjski cesti dva voza, katera ne moreta ne naprej ne nazaj. Včeraj je sneg naletaval le polagoma, sinoči ga je pa toliko zapadlo, da je danes promet na električni železnici popolnoma ustavljen. Ravnotako je otežkočen tudi drug promet. Delavci in prisiljenci so sicer takoj začeli z odmetavanjem snega, a mu zaradi velike množine ne morejo biti takoj kos, kajti po ulicah je kupov, kakor da bi bile napravljene barikade. Sneg in grom je ponekod tudi preirgal električno in telefonsko omrežje in tako je nastala zmeda vsepovsod. Tudi vlaki imajo zamude. V tem ko večina prebivalstva s to prvo letošnjo odejo ni nič zadovoljna, so se jo pa razveselili zimski športniki.

S plesišča. Na svečnico je bila zvečer v neki gostilni na Dolenjski cesti plesna veselica, katere sta se udeležila tudi brata Jožef in Anton Zganjar. Zadnji je iskal prepira, a ga je gostilničar pomiril. Razburil se je, ko ga je tudi tam prisotni hlapec Leop. Zajc vprašal, če sme iti plesat z njegovo ljubimko, kar mu je ta odrekel, pri tem pa pripeljal tako zaušnico, da se je kar opotekel. Ko je šel Zajc ven, ga je Zganjar zasledoval in tudi zunaj močno sunil s pestjo, potem pa odšel. Dospelši domov je v sobi onemogel padel. Češ, da je zaboden. Obveščena policija je takoj poklicala rešilni voz, v katerem so nevarno poškodovanega Zganjarja, ki pa takrat ni mogel povedati, kje je poškodbo zadobil, prepeljali v deželno bolnišnico. Zajca so pa, ki je tega dejanja sumljiv, aretovali in izročili deželnemu sodišču.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR ODGODEN.

Gradec, 5. februarja. Štajerski deželni zbor je odgoden.

OGRI BI ZOPET RADI NEKAJ IMELI.

Dunaj, 5. februarja. Včeraj je cesar po grofu Stürgkhu sprejel ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervarya. Grof Khuen je cesarju poročal, kaj ogrska opozicija glede brambnih predlog zahteva. Opozicija ni ne zoper zvišanje rekrutnega kontingenta, ne zoper finančno obremenitev, ampak zahteva (!) tiste narodne koncesije v armadi, ki jih je grof Apponyi v svojem govoru označil. Upati je, da se bo mogel z opozicijo skleniti mir.

VOJAŠKE KONFERENCE.

Dunaj, 5. februarja. Danes dopoldne so se v Schönbrunnu začele pod predsedstvom cesarja vojaške konference, katerih se med drugimi udeležujejo prestolonaslednik Franc Ferdinand, nadvojvoda Friderik Evgen, vojni minister pl. Auffenberg, šef generalnega štaba pl. Schemua in šef bosansko-hercegovske deželne vlade pl. Potiorek.

PROTESTNI SHOD ZOPER HRVAŠKA NASILJA V TRSTU.

Trst, 5. februarja. Včeraj se je vršil v Trstu v Narodnem Domu protestni shod tržaških Slovencev proti postopanju hrvaške vlade. Shod je bil zelo dobro obiskan in je prišlo med posameznimi govori do burnih protestnih izjav. Kot glavni govornik je nastopil drž. poslanec dr. Rybař, ki je osvetlil politične razmere na našem jugu v obeh državnih polovicah. Zasti se je obširno pečal s postopanjem hrvaških vlad od časa Khuen-Hedervarya pa do Cuvaja. Ko je končal svoj, od burnih medklicov spremljan govor, se je sprejela ostra resolucija, v kateri se med drugim poziva vse avstrijske, zlasti pa slovanske državnozbornske poslance, da se na dan volitev na lastne oči prepričajo o nasilnostih ogrske vlade. Po sprejetju resolucije je prišlo v dvorani in na ulici do burnih demonstracij proti banu Cuvaju. Vendar policija ni imela vzroka posredovati.

SMRTNA KOSA.

Krakov, 5. februarja. Tu je umrl bivši državnozbornski poslanec P. Pastor.

Bolcan, 5. februarja. Tu je umrl generalni major Karol baron Kopal, edini sin znanega junaka pri San Luciji.

POŽAR NA LADJI.

New York, 5. februarja. Parnik »Consols« je začel goreti in se potopil. Moštvo se je rešilo.

NEZGODA JANA KUBELIKA.

New York, 5. februarja. Znani virtuozi Jan Kubelik se je z nožem tako nesrečno urezal v roko, da en teden ne bo mogel koncertirati. Kubelik zahteva od svoje zavarovalne družbe nad 23.000 dolarjev odškodnine.

SNEG.

Dunaj, 5. januarja. Tukaj je danes jutraj sneg močno zapadel. Promet se je na več krajih ustavil.

Globoko potrtem srcem javljamo vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi v boljšo večnost našega predobrega, iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, očeta, tasta, svaka, gospoda

med. dr. Ludovika Jenko

zdravnika

ki je danes, ob pol 12. uri dopoldne po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče izdihnil svojo blago dušo.

Zemski ostanki prebлага rajnika se bodo v sredo, dne 7. t. m. ob pol 4. uri popoldne v hiši žalosti Jurčičev trg št. 3. slovesno blagoslovili in nato prepeljali na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Ljubljana, dne 5. februarja 1912.

Terezina Jenko
soproga.

Med. dr. Ludovik Jenko
zdravnik

Miljutin Jenko
montan. inženier

Dr. Eleonora Groyer-Jenko
zdravnica

Dr. Anica Jenko
hčeri.

sinova.

Jolanda in Ludovik
vnuka.

Dr. Miroslav Groyer
zdravnik, zet.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

FRANCOZI PROTI LAHOM RAZBUR-JENI.

Pariz, 5. februarja. Tudi del včerajšnjih jutranjih listov se obširno peča z ob-streljevanjem Hodeide. »Avtorité« piše: »Gre se tukaj za premišljeno izzivanje. Čeprav je Francija miroljubna, takega vede-nja Italijanov ne more več prenašati.« »Li-bre Parole« piše: »Italija, ki je radi vojske s Turčijo financijelno in vojaško izčrpana, ne zasleduje sedaj drugega cilja kot inte-rese tuje trgovine oškodovati. S tem hoče prisiliti velevlasti, da bi posredovale in prisilile Turčijo, da bi priznala italijansko aneksijo Tripolisa.«

POTOVANJE ČRNOGORSKEGA KRALJA.

Monakovo, 5. februarja. Kralj Ni-kola j črnogorski princ Peter sta došla došla včeraj ob pol 7. uri iz Trsta sem in sta z istim vlakom nadaljevala svojo pot proti Frankobrodu skozi Stuttgart in Hei-delberg.

Berolin, 5. februarja. Črnogorski kralj Nikolaj in njegov sin sta sinoči prišla sem in se nastanila v hotelu »Adler«. Kralj potuje v najstrožjem inkognito in se je od-ločil danes in jutri ostati v Berlinu in po-tem nadaljevati pot v Rusijo.

AVSTRIJSKO-RUSKI SPORAZUM.

Pariz, 5. februarja. K poročilu »Ber-liner Tagblatta«, da se je prestolonasled-nik Franc Ferdinand pri svojem zadnjem obisku v Berlinu ugodno izrazil o zbliža-nju med Avstrijo in Rusijo, poroča petro-grajski dopisnik »Tempa«: Kakor dozna-jem iz političnih krogov, je napravilo omenjeno poročilo tukaj ugoden vtis. Če bo Avstrija razločno izrekla željo za zbli-žanje, potem Rusija gotovo ne bo naspro-tovala, da se prično tozadevne razprave, ki naj bi dosegle entento med obema drža-vama. Med Rusijo in Avstrijo za sedaj ni nikakih spornih točk.

ODGODENJE MORAVSKEGA DEŽEL-NEGA ZBORA.

Brno, 5. februarja. V moravskem de-želnem zboru so se nasprotja med Čehi in Nemci tako poostрила, da se pričakuje od-godenje deželnega zbora te dni.

CANEVA RANJEN?

Berolin, 5. februarja. »Morgenpost« poroča iz Carigrada, da je bil general Can-eva pri Ain-Zari napaden in ranjen.

POMILOŠČENJE DR. HINKOVIČA.

Zagreb, 3. febr. Stol sedmorice je znižal kazen dr. Hinkoviču od šest me-secev na tri, a kvalifikacija čina se spremeni od zločina na prestopnik.

VLAK POVOZIL DESET OSEB.

Odesa, 3. febr. Brzovlak je zadel v voz, na katerem se je vozilo deset oseb od svatovščine. Vlak je voz popolnoma razbil. Vseh deset oseb, med njimi tudi ženin in nevesta je mrtvih.

PONESREČEN KROJAČ - ZRAKO-PLOVEC.

Pariz, 5. februarja. Krojač Franc Reichelt, ki je hotel poizkušati nek za zrakoplovce namenjeni padalnik in se je z njim spustil iz prvega nadstropja Eifflovega stolpa, je padel na zemljo, ker naprava ni funkcionirala, ter si zlomil vrat in obe nogi. Bil je takoj mrtv.

Iz Hrvaške.

+ Dne 7. februarja bo zasedanje hrvaškega sabora. Pravaški poslanec Juraj Tomac je izdal oklic na vse hrvaške poslance, da naj pridejo 7. februarja v Zagreb v sabor. V dotičnem oklicu pravi: »Mi, izvoljeni poslanci hrvaškega naroda moramo priti 7. februarja v sabor, to je naša dolžnost. Ako mi po-slanci to banovo zlorabo in drzovitost »Narodnih Novin« priznamo, tedaj po-kažemo, da smo vse drugo, samo ne do-stojni zastopniki hrvaškega naroda«. Kakor se zatrjuje, pridejo vsi opozl-onalni hrvaški poslanci na ta dan v Zagreb. — Na isti dan sklicujejo so.

demokratije v Zagrebu velik protestni shod. — Grof Pejačević je na ta dan tudi sklical sejo hrvaških članov ogr-ske delegacije.

— Ples Hrvatov na Dunaju, o ka-terem se je toliko pisalo, se je vseeno vršil. V zadnjem trenutku je namreč pripravljalni odbor brzojavno preklical povabilo bana Cuvaja. Vsled tega sta se plesa tudi udeležila poslanca Stefan Zagorac in dr. Nikolić pl. Podrinski. Pri drugem valčku so se razdeljevale hrvaške kokarde. General baron Varešanin si jo je pripel poleg reda železne krone. Tretji del čistega dobička je na-menjen za ranjene zagrebske dijake.

— Ločitev zakona Pečić - Odillon. Po dolgih pogajanjih med zastopniki obeh zakonskih se je posrečila ugodna rešitev ločitve. Pečić bo dobil v zakon prinešenih 116.000 kron. Budimpeštan-sko sodišče bode kot kompetentni for-um izvedlo ločitev. Oba zakonska sta se ločila v najboljšem sporazumu.

Liberalci pri »delu za narod«.

Neverjetno oderuštvo. O oderuhih, ki so kraške kmete žulili se še poroča: V nedelo, dne 21. januarja t. l. je bil prišel v Sežano veleposestnik iz neke občine sežanskega okraja, ter si izpo-sodil pri Josipu Rebcu ravnateljju pi-sarne c. kr. notarja dr. Rumerja v Sežani posojilo za 500 kron. Rebec mu je to svoto posodil proti 10% obrestim za dobo enega meseca torej 120% na leto. Isti dan je naprosil dotični veleposes-tnik Petra Švagelja, naj mu izposluje nekoliko denarja na posodo. Švagelj mu je res storil to »uslugo«: peljal ga je k Edvardu Štolfi, ki je možu posodil 200 kron proti temu, da mu je podpisal menico za 400 kron, prispevno po 24 ur; torej bi bile obresti znašale nič manje nego 36500 od sto: ali, da še jasneje povemo, bi bil moral ta veleposestnik v enem letu za 200 kron plačati 73000 (triinsedemdesettisoč) kron obresti. Po-tem, ko je bil od Edvarda Štolfa dobil to posojilo, je mož ostal v Sežani čez noč. Drugi dan, v ponedeljek, dne 22. januarja t. l. sta ga pa prišla iskat v Sežano njegov oče in njegova žena. Kaj se je potem zgodilo med njimi ni znano. Dejstvo je pa, da sta bila v petek, dne 26. januarja aretirana 30-letni Peter Švagelj in 28-letni Edvard Štolfa. Ker se je pa zvedelo, da je ravno oni dan, ko je Štolfa posodil onemu veleposest-niku na tako oderuški način onih 200 kron, tudi Josip Rebec istemu posodil 500 kron, je sodnik pozval tudi Rebeca. Vendar ni bil ta še proglašen aretova-nim. V Sežani se pripoveduje, da ga je dal sodnik aretovati le zato, ker se je pred njim — to je pred sodnikom — vedel zelo arogantno: mož je bil namreč kakor ravnatelj notarske pisarne vsak dan na sodišču, ter je mislil, da si sme dovoliti marsikaj, kar bi si drugi ne smel. Ko je bil pa vsled tega svojega vedenja aretovan, so ga seveda kakor vsakega aretovanca preiskali: in uspeh te preiskave je bil, da so našli v nje-

govih žepih kakor se pripoveduje — večje število takih oderuških menic, kakor je bila ona, ki jo je bil omenjeni veleposestnik podpisal Edvardu Štolfi. Edvard Štolfa in Peter Švagelj sta bila minoli ponedeljek, dne 29. januarja iz-puščena na svobodo, a Josip Rebec je pa bil pridržan v zaporu. Seveda bosta morala tudi Štolfa in Švagelj odgovar-jati sodnji radi oderuštva. Aretovani Josip Rebec ima komaj 27 let ter se je oženil še le pred enim mesecem. Na sličen način, kakor gori navedeni vele-posestnik, je bilo oškodovanih še 21 drugih kmetov. V vsem je torej oško-dovanih 23 kraških kmetov.

Tako se liberalci pogrezajo od ene-ga poloma v drugega, od ene sleparije v drugo sleparijo. In taki ljudje že leto in dan ne pišejo o svojih ogromnih sle-parijah — ampak dan na dan samo iz-mišljotine o »Kregarju in Štefetu«.

Andrej Šavli, krojaški mojster v Ljubljani, Go-sposka ulica št. 4, se prav udano priporoča za blagohotna naročila in zagotavlja dobro po-strežbo in nizke cene.

Telegram!

Kavarna „CENTRAL“

Duna'ska damska elitna ka-pel. DRAGA BUDEK ravno-kar doših.

Koncerti vsi noč. Vsop pr. st. Kavarna do jutra odpira.

St. 15.

RAZGLAS.

Za sedemrazredno ljudsko šolo v Spodnji Šiški

oddala se bo nabava

nove šolske oprave

potom javne pismene ponudniške razprave.

Ponudbe je vložiti do 15. februarja t. l. do 12. ure dopoldne v šolovodjevi pisarni v Spodnji Šiški. — Ponudbam je priložiti 5% vadija.

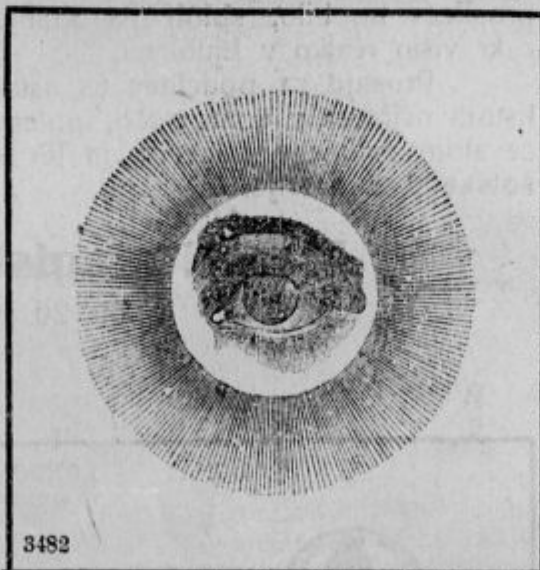
Načrti in oddajalni pogoji so na ogled vsak dan (razen četrta in ne-delje popoldne) od 8. do 10. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne v šolo-vodjevi pisarni v Spodnji Šiški. — Krajni šolski svet si pridrži pravico dela oddati tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Krajni šolski svet v Spodnji Šiški

dne 5. februarja 1912.

352

V. Maurer, predsednik.

3482

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 392 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka na življenje:

meseca januarja 1912.

Vložilo se je ponudb	2500
za zavarovano vsoto	K 20.299.597-74
Izgotovljenih polic je bilo	2113
za zavarovano vsoto	K 17.802.844-95
Naznanjene škode znašajo	K 561.429-71

348

Pozor!

Sloveče detektivske povesti
SHERLOCK HOLMESOVE

izhajajo.

Dobivajo se v založni knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani in tudi v vseh drugih knjigarnah.

Pozor!

Razne stvari.

Znamenita miza. V mestu Puplin, Mo., živi neki S. P. Wood, ki je naredil do sedaj še neprekosni umotvor v obliki mize, sestavljene iz 100 milijonov posameznih lesenih kosov. Za to delo potreboval je nad leto dni časa ter je dobil na mednarodni razstavi države Missouri višnjevi svileni trak ali prvo darilo. Glavni deli te mize sestoje iz solidnega belega smrekovega lesa. Mož je po poklicu mizar. Naredil je to znamenito mizo tekom jednega leta zvečer doma v prostih urah. Tudi noge so sestavljene iz koščkov. Na celi mizi ni dobili dveh sličnih ali jednako vdela nih koščkov lesa jeden poleg drugega.

Znamenite številke iz New-Yorka. Vsakih 40 minut dospe povprečno po en naseljenec v New-York. — Policija aretuje vsake tri minute po eno osebo. — Vsakih 5 minut rodi se en otrok. — Vsakih 7 minut vrši se pogreb. — Vsakih 13 minut vrši se poroka. — Vsakih 42 minut odpre se kakšna nova trgovina. — Vsakih 48 minut odpluje kakšen parnik iz pristanišča. — Pri ponesrečbi ubije se vsako poldruugo uro kak človek. — Vsakih 7 ur pride v konkurz kaka trgovina. — Vsakih 8 ur izvrši se en poizkus za roparski napad. — Vsakih 8 in pol ure izvrši se ena ločitev zakona. — Vsakih 10 ur izvrši se kak samoumor. — Na vsak drugi dan izvrši se kakšen roparski umor. — Te številke računajo se povprečno na podlagi uradnega letnega statističnega izkaza.

Proti natakarcam. Okrajno glavarstvo Jungbunzlau je prepovedalo imeti kavarnarjem in gostilničarjem belega okraja, v svojih lokalih žensko postrežbo. Kdor bi ravnal proti tej odredbi, se mu odvzame koncesija. Gostilničarji so pa sedaj sklenili, da bodo zglasovali kot postrežnice le ženske. Če se bo pa radi tega le enega kaznovalo, bodo vsi v 14 dneh zaprli svoje lokale.

Kako naj inseriramo? Da se doseže z anonco ugodne uspehe, ne zadostuje, da se inserat samo plača in pušči objaviti, temveč je treba tudi razumevati, anonco tudi prej spretno in prav pisati. O tej umetnosti razpravlja list »Ispres moderna«, ki naveda tudi lepo primero dobre in slabe anonce. Tako n. pr. pozabi pošteni jakar v cerkvi svoj dežnik. Dežnik je bil kupljen pred tremi dnevi, iz najboljših svile in pravej drag. Gre v upravnništvo nekega lista in pušči objaviti sledečo anonco: »Izgubljen! V cerkvi sv. Petra je izgubil nekdo preteklo nedeljo lep, svilen dežnik najboljši kakovosti. Kdor ga prinese nazaj lastniku v to in to ulico, dobi lepo nagrado.« Mineta dva dneva, trije: anonca pa je ostala brez uspeha. Možakar je ogorčen, ker je razven dežnika izgubil tudi denar za inserat, zato gre k inseratnemu agentu, kateremu se brito pritožuje, da ni imela anonca uspeha. Zviti praktik pa mu smehtljuje odgovori: »To je popolnoma vaša krivica, ker niste anonco prav sestavili. Naredite še en poizkus, toda pustite, da sestavim sam besedilo«. Naslednjega dne izide sledeči oglas: »Ako ona oseba, ki se jo je preteklo nedeljo opazilo v cerkvi sv. Petra, da se je polastila nekega dežnika, ki ni bil njena lastnina, noče imeti neprijetnih posledic in izgubiti svojega dobrega glasu, naj takoj prinese on dežnik v to in to ulico. Ime osebe je znano.« Dve uri pozneje, ko je izšel ta oglas, je našel lastnik izgubljenega dežnika v veži svoje hiše ne le samo enega, ampak 12 dežnikov, samih svilnatih. In na vsakem je bilo privezано pisemce, v katerem se iskreno prosi, naj se ne zasleduje nadalje za-deve.

Utonilo 11 mornarjev. Portsmouth, 2. svečana. Angleški podmorski čoln »A 3« je zadel s kanonskim čolnom »Hozard« in se potopil. Utonilo je 11 mornarjev.

Milijonska ustanova za bankerotne ljudi. Soproga ruskega zlatarja Ivanova je zapustila v svoji oporoki 21-pol milijona rubljev kot ustanovo za bankerotne trgovce. Ta svoj sklep je utemeljila v oporoki s tem, da doslej še ni nihče mislil na to, da bi se za te nesrečnike, ki skušajo skoro najbolj težave življenja, ustanovila kaka dobrodelna naprava. Bankerot pomenja skoro vedno pri poštemen trgovcu konec njegove gospodarske samostojnosti in veliko nesrečo. Isto velja glede bankerota obrtnikov. Zato je zapustila vse svoje veliko premoženje bankerotnim trgovcem in obrtnikom. Za en milijon rubljev se bo zidal iz zapuščene denarja sanatorij, v katerem bodo mogli iskati počitka in oddiha oni trgovci in obrtniki, ki so mogoče vsled razburjenja pri svojem polomu trpeli škodo na zdravju. Ostanek denarja se bo porabil za podporo in vzgojo hčera bankerotnih trgovcev, ki so večinoma preje videli boljše dni. Sanatorij bodo zgra-

dili v bližini Peterburga. Ves denar, ki je namenjen za bankerotne trgovce, so izročili starostam peterburškega trgovstva ter znaša po odpisu vseh legatov poltretji milijon kron. Ogromne vsote so določene za ustanovitev šol za otroke obrtnikov. Proti tej nenavadni ustanovi se je uprlo pred sodiščem večje število oseb, ki so z umrlo v sorodu in ki trdijo, da pokojna ni bila pri pravi pameti. Starosta peterburškega trgovstva, I. Krjukov pa meni, kot poročajo listi, da se s procesom ničesar drugega noče doseči, kot prisiliti trgovstvo, da stopi v kak kompromis, k čemu pa ni voljno. Tudi ni pričakovati, da bi proces imel kak uspeh ter se sodi, da bo azil za bankerotne trgovce v doglednem času že zgrajen.

Natakar — komponist. Nad 300.000 kron letnih dohodkov ima neki ameri-kanski komponist, ki ne zna niti ene note brati ali zapisati pravilno. Piše se Irwing Berlin in je še pred dvema letoma kot priprost natakar služil v restavrantu v kitajskem delu mesta New Yorka. Imel je veliko veselje do glasbe in večkrat se je vsedel v gostilni h klavirju, da je zabaval svoje goste. Nikdar se ni učil v življenju čitati note ali pa to samo poskušal. Igra po svoji fantaziji. Nekega dne mu je svetoval nek gost, naj si pušči par svojih pesmi zapisati od kakega prijatelja. Irwing Berlin je privolil končno v to in prva stvar, ki je bila zapisana po njegovi igri, je bila vesela poulična pesem »Alexanders Rag-Time Band«, ki se danes poje in izvaja po celi Ameriki in ki je pridobila naravnost bajno popularnost. V kratkem času je bilo nad en milijon izvodov te pesmi razprodanih. Svoje pesmi je spočetka prodajal za slepo ceno, a založniki so delali ogromne dobičke. Danes seveda ve Irwing Berlin, da so njegove pesmi in kompozicije zlata vredne, njegove fantazije na klavirju se drago plačujejo in nekdanji natakar zasluži nad 300.000 K na leto. Neki londonski tednik pa poroča, da živi v Londonu v Beak Streetu neki brivec, ki je tudi na glasu kot dober komponist. Ta muzikalični brivec se piše Artur Lunch in je skomponiral celo vrsto ljudskih, piše pa predvsem cerkveno glasbo. Ena izmed njegovih cerkvenih kompozicij se dandanes v vseh angleških cerkvah vedno poje in igra. Artur Lunch je izboren igralec na orglje in glasovir, obvlada pa tudi vse instrumente na lok. Čez dan opravlja v brivnici svoj posel z britvijo in škarjami, zvečer pa se posveča glasbi in piše dostikrat svoje kompozicije do 2. ali 3. ure zjutraj. V njegovi brivnici se shajajo mnogi glasbeniki in mnogokrat je videti, da Lunch naenkrat preneha s striženjem in si hitro zapiše par not na svojo manjšeto. Znanci vedo v takem slučaju, da je dobil Lunch novo misel, nov motiv. Nek drug uspešen komponist je neki Fr. W. Fischer, član londonske požarne brambe. Muzikalični ognjegasec je skomponiral zlasti mnogo valčkov.

Nenavadne šole. Socialna oskrba mnogih mest se peča s primerno vzgojo deklic iz nižjih slojev za njihov poznejši poklic kot žene in matere in se zato v občinskih šolah snujejo mnogo-krat gospodinjski razredi. Toda kar se teoretično da prav dobro obravnavati, se izkaže v praksi velikokrat mnogo težje. Zlasti povzroča v takih gospodinjskih šolah težkoče pouk o vzgoji malih otrok. Zaradi tega so začeli novati tudi posebne »šole za matere«. V londonskem mestnem delu St. Pancras n. pr. obiskujejo tako šole mlade matere iz delavskih slojev zelo številno. Da obstoji tudi za grobokope šola, je pač malokomu znano. Tako šole imajo v Belgiji, v kateri morajo prosilci za mesta grobokopov napraviti predpisane izpite, ker jih drugače ne nastavijo. Neka velika ameriška tvrdka pa ima lastno šolo za blagajničarje in blagajničarke. Kdor hoče vstopiti v to šolo, mora biti star nad 14 let ter se mora obvezati, da bo po določeni učni dobi služil gotov čas pri tvrdki. V tej šoli se poučujejo trg. znanosti. Ze marsikdo, kdor je obiskoval to šolo je našel pozneje v velikih ameriških mestih svojo srečo. V Richmondu in Surreyu obstoji šola za krpanje čevljev. Pravzaprav je neke vrste šola za domače gospodarstvo. V njej se poučujejo pridni učenci iz višjih ljudskošolskih razredov, kako si morejo sami popravljati čevlje in tudi izdelovati. Na ta način se prihrani ubogim, z otroci oblagodarjenim družinam marsikakšen krajcar. V Monte Carlu pa imajo celo šolo za croupirje. Ta šola je v prostorih kazina in je istotako opremljena z igralnimi mizami kot igralnice same. Tudi pseudoigranci so navzoči. Bodoči croupir se mora v tej šoli učiti, kako se hitro in brez pomote denar izplačuje in prejema. Za crou-

pirja nastaviijo potem izmed učencev, ki se izkažejo kot najspretnjši. Kdor pa ni zadostno spreten, dobi poceni navet, naj si izbere kak drug poklic.

V gostilni ustreljen gostilničar. V gostilni Jožefa Herberga v Pratru so gostje ogledovali revolver sluge dunajske trgovske in obrtne zbornice. Revolver je šel iz rok v roke, pri tem so pa bili gostje tako neprevidni, da se je nakrat revolver izpožil. Gostilničar Herberg se je zagrabil z roko proti srcu in se mrtev zgrudil. Krogla ga je zadela naravnost v srce.

Vlak primrznil. Vlak Norfolk in Western železnice je pri Lynchburgu primrznil na tračnice in ni mogel dalje. Zalili so tračnice in kolesa z vrelo vodo, na kar so vlak spravili zopet v tir. V zgodovini železnic je to nekaj novega.

Poroka v ječi. V osješki sodni ječi je tamošnji pravoslavni župnik dne 29. januarja poročil 19 letnega kmeta Davida Ašanova z 18 letno kmetico Persido Janković iz Dalja. Ašanov je v prepiru s svoji radi razdelitve skupnega hišnega premoženja s sekiro ubil nekega sorodnika in je bil radi tega nedavno obsojen na 7 let ječe. Predno so ga odpeljali v kaznilnico v Mitrovico, se je v ječi poročil z dekletom, s katero je imel že dalj časa znanje. Takoj po poroki se je žena vrnila k svojim starišem, on pa je nastopil 7 letno kazen.

3 minute od župne cerkve oddaljena pritlična hiša
pri Dev. Mariji v Polju z zelenjadinim vrtom se takoj proda. Več pove lastnik Janez Cimerman, istotam. 272

Lepo stanovanje
se odda takoj za februar-termin. Obstoji iz dveh sob, kuhinje, shrambe in balkona. Popraša se: Vrhovčeva ulica št. 12. 304

Parni stroj, žaga na več klinov in cirkularna žaga
se takoj proda. Rje, pove uprava pod št. 335.

Št. ad 39.205/11.

Ustanova za realce.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem izpraznjeno je eno mesto cesar Franc Jožefovih ustanov za realce v znesku

100 kron na leto.

Do te ustanove imajo pravico v Ljubljano pristojni ali, ko bi takih prosilcev ne bilo, sploh na Kranjskem rojeni revni dijaki, ki obiskujejo c. kr. višjo realko v Ljubljani.

Prošnje za podelitev te ustanove morajo biti opremljene s krstnim listom oziroma z domovnico, potem z ubožnim listom ter s šolskim spričevalom zadnjega semestra in jih je vlagati do 15. marca tega leta pri šolskem ravnateljstvu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 26. januarja 1912.

Zupan:

Dr. Ivan Tavčar.

DUNAJ	LONDON	PARIS	ROM	3380
MASTIN				
ki se dobiva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznani doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dobiva se po pošti, najmanj pet zavojev za 2 K 70 v. Olimpija krema brez masčobe, lepilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejša sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-. Olimpija puder rožnat, bel in creme, daje licu svežo in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Skafulja 1 K 50 v. Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v. Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin. Mazilo zoper ozeblino. Sredstvo zoper ozeblino. — Lonček z navodom o rabi 80 vin, tucat 8 K. Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mestji. — Lonček z navodilom 40 vinarjev, tucat 4 K. Lekarna Trnkóczy, zraven rotovža, v Ljubljani. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago Drogerijske cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon 190. 3481				